

SVT:s Rysslandsdesk vinner pris för digital faktagranskning

Rysslandsdesken på SVT har förärats Medicinstitutet Fojos pris för grävande journalistik med juryns motivering ”för att på ett systematiskt sätt ha utnyttjat den senaste fact-checking- tekniken i syfte att ge tittarna en så sann bild som möjligt av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Samtidigt har redaktionen på ett transparent sätt visat tittarna hur de arbetat. Det första Gyllene bjällran-priset 2023 går till SVT:s Rysslandsdesk – Linus Svensson, Maria Lapenkova och Henrik Silver.

Hur känns det?

– Fantastiskt roligt och hedrande. Vi får ganska ofta brev från våra läsare och tittare att de uppskattar vårt arbete, Gyllene bjällran-priset ger oss ännu mer energi och sätter samtidigt tryck på oss att göra ett ännu bättre jobb, säger Henrik Silver senior korrespondent på SVT.

Hur ska ni fira?

– Det blir tårta för hela redaktionen!

Är pris som Gyllene bjällran viktiga?

– Det finns för få journalistpriser! Skämt åsido tycker vi att det är utmärkt att faktagranskning får uppmärksamhet och belönas. Det är ofta ett krävande arbete som emellanåt inte ger något resultat och får kastas i papperskorgen. I en värld där så mycket information manipuleras krävs ännu mer granskning så att allmänheten får den journalistik de förtjänar och betalar för.

Av 17 nominerade bidrag valde juryn ut SVT:s Rysslandsdesk. Granskningarna ”*Falska videoklipp vill skada västs stöd till Ukraina*” (SVT, 27/8 2023) och flera andra i kombination med ”*Guide: Så verifierar SVT krigets bilder*” (SVT, 18/6 2023) för att de visar både hur metoderna används och vad de kan bidra till avseenden en ny verifierande journalistik i det digitala mediernas tidevarv. Detta gäller inte minst informationskriget och striden om de strategiska narrativen i den polariserade världspolitikens skugga.

Andreas Önnerfors är projektledare för Faktajouren. Han har tillsammans med den tidigare projektledaren tillika experten inom faktagranskning, Annelie Frank, och journalisten Annika Hamrud tagit fram priset för Medicinstitutet Fojos räkning.

– Man kan helt enkelt säga att med factchecking får medierna ett effektivt verktyg för att skilja det som är trovärdigt från det som är trams. Det är oerhört viktigt för medierapporteringen idag och i Rysslandsdeskens arbete ser vi ett exempel

på journalister som på ett suveränt sätt låtit fact-checking hjälpa till att navigera informationsflödet. Vi har instiftat det här priset för att uppmärksamma det otroligt viktiga arbete granskande journalister som de gör, säger Andreas Önnersfors.

Utöver det hade juryn att ta ställning till självständigheten och originaliteten i arbetet, presentationen av materialet och granskningens genomslag.

Fact-checking definieras som ”användandet av evidensbaserade metoder för att verifiera riktigheten av påståenden som har gjorts i offentligheten”. Eftersom dessa påståenden allt som oftast görs i digitala mediemiljöer är evidensbaserade metoder inriktade på digital research för verifikation av tid, plats, ljud, bild och annan information. Ofta sker detta i samverkan mellan olika specialister och kompetenser och det som kallas för öppna underrättelsekällor (OSINT). Ett annat ideal som följer med fact-checking är att på ett transparent sätt berätta om hur metoderna går till och dokumentera dessa. En ny journalistik som bygger på att förmedla hur man verifierar den digitala och viralt spridda informationen och som också är öppen med själva hantverkskonsten håller på att växa fram.

– Flera andra av de 17 nominerade bidragen lever upp till prisets kriterier och de visar att svensk journalistik börjar ta sig an utmaningen med verifikation. Ett särskilt hedersomnämmande ges även till Källkritikbyrån, som ända sedan de började med Viralgranskaren i snart ett decennium outtröttligt har arbetat med och drivit fact-checking framåt i Sverige, tillägger Andreas Önnersfors

Åsa Larssons granskning ”Ogrundade påståenden om strålning i Framgångspodden” (26/4 2023) innehåller både till metod och innehåll en riktningvisande standard och belönas med ett hedersomnämmande.

Läs och ta gärna material från våra tre intervjuer med pristagarna här:
<https://fojo.se/svts-rysslandsdesk-vinner-pris-for-digital-fakta-granskning/>

Bilder på pristagarna finns på fojo.se/press

För mer information om priset, kontakta:

Andreas Önnersfors
Andreas.onnersfors@lnu.se
0480-446767

Annika Hamrud
Annika.hamrud@lnu.se
0480-446705